

**Załącznik do uchwały Nr XLVI/219/2009
Rady Miejskiej w Debrznie
z dnia 9 czerwca 2009 roku**

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
SKOWARNKI
NA LATA 2009-2016
MIASTO I GMINA DEBRZNO**

Czerwiec, 2009

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Charakterystyka miejscowości.....	5
	• Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności.....	5
	• Historia miejscowości.....	6
	• Przestrzenna struktura miejscowości.....	7
III.	Inwentaryzacja zasobów (zasoby przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, obiekty i tereny, infrastruktura społeczna, infrastruktura techniczna, gospodarka i rolnictwo, kapitał społeczny i ludzki).....	8
IV.	Ocena mocnych i słabych stron miejscowości.....	17
V.	Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców.....	19

I. WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w Unii Europejskiej. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych dokumentów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 Działanie „Odnowa i rozwój wsi” oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 Działanie 9.3 “Lokalne Inicjatywy Obywatelskie”.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W ramach działania - pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące m.in.:

1. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
2. kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
3. budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
4. zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;
5. odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Skowarnki jest obszar tego sołectwa.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Plan Odnowy Miejscowości Skowarnki to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2009-2016. Podstawą opracowania planu są dokumenty prawa miejscowego, takie jak: Plan Odnowy Wsi Skowarnki, przyjęty Uchwałą nr XI/59/2003 Rady Miejskiej w Debrnie z dnia 23 lipca 2003 roku, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Miasta i Gminy Debrno, Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Debrno oraz Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Debrno na lata 2006- 2013 przyjęty uchwałą Nr LII/333/2006 Rady Miejskiej w Debrnie z dnia 14 czerwca 2006 roku.

Niniejszy plan jest dokumentem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE i innych źródeł finansowania.

Dokument opracowano metodą partnerską, z udziałem mieszkańców Skowarnki, władz lokalnych – Sołtysa, Rady Sołeckiej, pracowników UMiG Debrno, Stowarzyszenia “Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrno” oraz władz Miasta i Gminy Debrno. Materiał zebrano podczas spotkań, konsultacji, zebrań Rady Sołeckiej i zebrań z mieszkańcami.

Przeprowadzono wywiady oraz badania ankietowe (“Ankieta pomocnicza dla mieszkańców przeprowadzana w celu właściwego opracowania Planu Odnowy Miejscowości”), mające na celu zdiagnozowanie potencjału miejscowości i gotowości do podjęcia działań na rzecz własnego środowiska.

Plan opracowano w ramach projektu, pt. “Myśl globalnie – działaj lokalnie...” – opracowanie planów strategicznych rozwoju sołectw Miasta i Gminy Debrno i aktywizacja mieszkańców, wsparty przez Fundację im. Stefana Batorego.

I. Charakterystyka miejscowości

1. Położenie, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności

Lokalizacja
miejscowości
Skowarnki

Skowarnki to typowa wieś popegeerowska położona w Gminie Debrzno, w powiecie człuchowskim, w województwie pomorskim. Wieś Skowarnki ulokowana jest w odległości 4 km od drogi krajowej E 22 Berlin – Kaliningrad. Bezpośrednio do miejscowości Skowarnki prowadzi utwardzona droga wojewódzka nr 486 Skowarnki – Uniechów. Od Debrzna miejscowość oddalona jest o około 14 km, natomiast od Człuchowa o 22 km.

Sołectwo Skowarnki jest jednym z najmłodszych piętnastu sołectw wchodzących w skład Gminy Debrzno. Położone jest malowniczo wśród lasów pomiędzy dwoma jeziorami Czarnowo Małe i Czarnowo Duże oraz rzeką Szczyrą (4.300 m długości) – dopływem rzeki Gwdy. Bezpośrednio graniczy z trzema sołectwami: Uniechowem, Uniechówkiem oraz Cierzniami, od północy natomiast graniczy z Gminą Czarne. Powierzchniowo zajmuje obszar 15,48 km², co stanowi 6,91% obszaru całej Gminy (224,17 km²). W skład sołectwa Skowarnki wchodzi miejscowość Skowarnki.

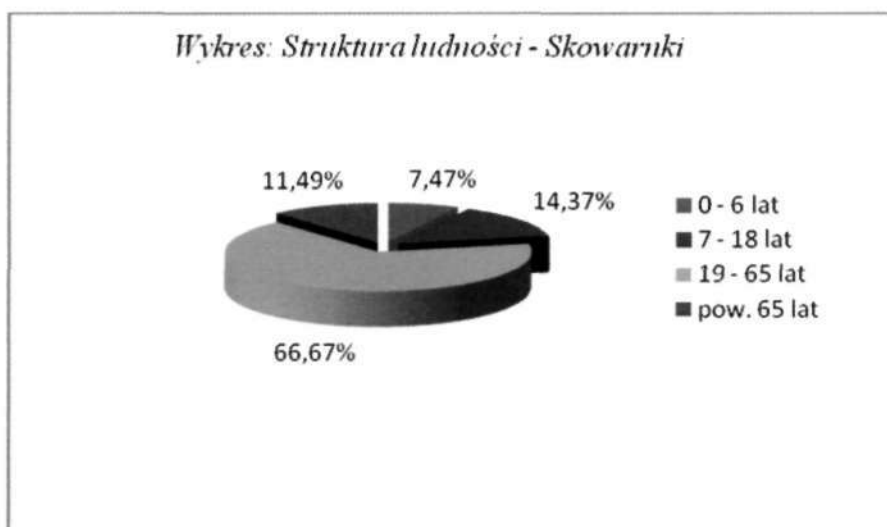

Na dzień 31.12.2008r. (wg danych UMiG Debrzno) Miasto i Gminę Debrzno zamieszkiwało 9509 osób, z czego w samym mieście - 5317 osób, a na terenach wiejskich - 4192. Sołectwo Skowarnki liczy 164 mieszkańców, co w stosunku do ogółu ludności Gminy Debrzno stanowi 1,73%.

Struktura ludności w miejscowości Skowarnki przedstawia się następująco:

- od 0 – 6 lat - 13 osoby
- od 7 – 18 lat – 25 osób
- od 19 – 65 lat – 116 osób
- powyżej 65 lat – 20 osób

Mieszkańcy Skowarnek to w 100 % ludność napływowa. Zdecydowana część utrzymuje się z rent, emerytur, zasiłków dla bezrobotnych bądź pracy poza miejscem zamieszkania. Natomiast gospodarstwa rolne są źródłem utrzymania tylko dla nielicznej grupy mieszkańców sołectwa.

2. Historia miejscowości

Wieś Skowarnki powstała w roku 1356. Właścicielami dóbr byli m.in. Kleistowie i Gockowscy. W XVI wieku we wsi funkcjonował kościół, który do 1650 roku należał do protestantów, później do katolików. Prawdopodobnie w drugiej połowie XVIII wieku świątynia popadła w ruinę. Obecnie wieś Skowarnki należy do parafii w Uniechowie (czyli

wsi oddalonej o 4 km), a nabożeństwa są odprawiane w specjalnie zaadaptowanym pomieszczeniu po byłej szkole. Do zabytków tworzących historię miejscowości można zaliczyć także cmentarz protestancko-katolicki, który nie przetrwał w całości do dnia dzisiejszego oraz zespół pałacowo-parkowy.

Natomiast jako jednostka pomocnicza gminy - sołectwo Skowarnki powstało w 1999 roku z inicjatywy mieszkańców – głównie byłych pracowników zlikwidowanych Państwowych Gospodarstw Rolnych. Pomysł zrodził się z poczucia zapomnienia i niedostatecznej troski o ten teren, z nadziejami na lepsze jutro. Swoją szansę na wyrwanie się z marazmu i zniechęcenia mieszkańcy upatrywali w Pomorskim Programie Odnowy Wsi, który umożliwia realizację pomysłów służących poprawie warunków życia na wsi. Do niniejszego Programu sołectwo przystąpiło w 2003 roku. Mieszkańcy wsi wspólnie z Grupą Odnowy opracowali 10-letni plan rozwoju, którego główną przesłanką było ożywienie życia gospodarczego i kulturalnego wsi.

3. Przestrzenna struktura miejscowości

Wieś posiada czytelny układ ulicowy - specyficzny dla XIX-wiecznego planowania o zwartej zabudowie. Większość mieszkańców zamieszkuje w blokach osiedlowych, czworakach charakterystycznych dla zabudowy popegeerowskiej. Prócz tego w strukturę przestrzenną miejscowości wkomponowane są budynki jednorodzinne oraz budynki inwentarskie po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym.

W sołectwie zachował się zespół dworsko – parkowy położony około 4 km od drogi z Człuchowa do Piły nad brzegiem jezior Czarnowo Małe i Duże w urozmaiconej konfiguracji terenu. Zespół składa się ze wszystkich elementów funkcjonalnych założenia dworsko – parkowego. Nieduży dwór osadzony jest w parku, w północnej części podwórza gospodarczego. Na tyłach dworu rozciąga się kilkuhektarowy park z zatartym układem kompozycyjnym, po północnej stronie dworu podwórze gospodarcze zabudowane jest oborami, stajniami itp. Natomiast po zachodniej jego stronie wzdłuż drogi dojazdowej rozciąga się kolonia mieszkalna, która zbudowana była dla potrzeb robotników pracujących na usługach dworu. Cały zespół powstawał sukcesywnie począwszy od około XIX wieku do około 1920 roku.

II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości (zasoby przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, obiekty i tereny, infrastruktura społeczna, infrastruktura techniczna, gospodarka i rolnictwo, kapitał społeczny i ludzki)

a) Zasoby przyrodnicze

Miejscowość Skowarnki położona w Gminie Debrzno przynależy do makroregionu Pojezierza południowo-pomorskiego i mezoregionów Pojezierza Krajeńskiego i Bytowskiego. Ulokowana jest na wysoczyźnie morenowej pośród malowniczych terenów o dużych walorach turystycznych. Wieś charakteryzuje urozmaicona konfiguracja terenu. Położona jest wśród lasów pomiędzy dwoma – rozpościerającymi się wśród wzgórz jeziorami rynnowymi Czarnowo Małe (23,15 ha powierzchni) i Czarnowo Duże (1,47 ha powierzchni) oraz rzeką Szczyrą (4.300 m długości) – dopływem rzeki Gwdy, której dolina rozcina płaskie doliny sandrowe na północnym – zachodzie. W jeziorach występuje chroniony gatunek ryby – „Różanki”.

Fotografia jeziora Czarnowo Duże

Źródło: Wikipedia

Znaczną część powierzchni ogólnej gruntów sołectwa stanowią lasy bogate w różne gatunki fauny i flory. Część kompleksów leśnych występujących na terenie sołectwa podlega szczególnej ochronie. Dotyczy to lasów glebochłonnych, które chronią glebę przed

zmywaniem i wyjąłowieniem, powstrzymując zarazem przed usuwaniem się ziemi. Lasy tego typu obecne są na krawędzi rzeki Szczyry oraz na wzgórzach morenowych, na północ od jeziora Czarnowo. Innym rodzajem są lasy wodochłonne chroniące brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła cieków przed zasypywaniem. Rolę tego typu pełni część kompleksu leśnego wzdłuż doliny Szczyry na zachód od miejscowości Skowarnki. Natomiast na krawędzi doliny rzeki Szczyry na północ od miejscowości Skowarnki można podziwiać kompleks kwaśnej buczyny niżowej z drzewostanami w wieku powyżej 100 lat, które wraz z torfowiskami źródłowymi w dolinie tej rzeki zaliczane są do terenów chronionych. Ponadto w rejonie wzgórz morenowych na północny – wschód od jeziora Czarnowo i wokół niego występują cenne pod względem przyrodniczym lasy liściaste na siedliskach lasu mieszanego oraz świeżego.

Miejscowość leży w strefie zimnego klimatu charakterystycznego dla całej gminy Debrno.

b) Dziedzictwo kulturowe

W miejscowości Skowarnki ochronie podlegają:

- ✘ zespół folwarczny, który powstawał sukcesywnie, począwszy od końca XIX wieku do około roku 1920, murowany, złożony z dworu, domu mieszkalnego i zabudowań gospodarczych. Położony jest w odległości około 4 km od drogi z Człuchowa do Piły, nad brzegiem jezior: Czarnowo Małe i Duże. Zespół składa się ze wszystkich elementów funkcjonalnych założenia dworsko – parkowego. Nieduży dwór osadzony jest w parku, w północnej części podwórza gospodarczego. Na tyłach dworu rozciąga się kilkuhektarowy park z zatartym układem kompozycyjnym, po północnej stronie dworu podwórza gospodarcze zabudowane jest oborami, stajniami itp. Natomiast po zachodniej jego stronie wzdłuż drogi dojazdowej rozciąga się kolonia mieszkalna, która zbudowana była dla potrzeb robotników pracujących na usługach dworu.
- ✘ poniemiecki budynek, w którym niegdyś mieściła się Szkoła Podstawowa, a obecnie jego pomieszczenia zostały zaadoptowane na kaplicę oraz lokale mieszkalne. Obiekt ten zarządzany jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej i

Mieszkańcowej w Debrnie, na koszt którego wykonano remont dachu i kominów. Niezbędne jest ogrodzenie terenu oraz doposażenie kaplicy w ławki.

Fotografia budynku starej szkoły.

źródło: Wikipedia

- ✘ poniemiecki cmentarz protestancko – katolicki, który przetrwał tylko w części do dnia dzisiejszego. Teren cmentarza jest zaniedbany, a większość grobów jest zniszczona i rozebrana, w związku z czym istnieje potrzeba jego restauracji i uporządkowania (przede wszystkim wykarczowania krzaków). Planuje się zamontowanie tablicy informacyjnej nt. historii tego miejsca oraz położenie chodnika z polbruku prowadzącego do cmentarza.
- ✘ zespół pałacowo – parkowy z połowy XIX wieku, ulokowany między dwoma jeziorami: Czarnowo Małe i Czarnowo Duże. Od około 2002 roku stanowi posiadłość prywatną - Pana Lenkiewicza. W parku znajduje się bogata dendroflora, można w nim podziwiać ciekawe gatunki drzew i innej roślinności. Pałac wraz z parkiem wymagają wielu prac remontowych i zagospodarowania terenu. Niezbędne jest wytyczenie alejek spacerowych oraz wyposażenie w niezbędną infrastrukturę i urządzenia turystyczno – rekreacyjne (kosze, ławki, tablice dydaktyczno - informacyjne, itp.)

Fotografia pałacu

Źródło: Wikipedia

c) Obiekty i tereny

Wieś charakteryzuje urozmaicona konfiguracja terenu. Położona jest wśród lasów pomiędzy dwoma – rozpościerającymi się wśród wzgórz jeziorami rynnowymi Czarnowo Małe (23,15 ha powierzchni) i Czarnowo Duże (1,47 ha powierzchni) oraz rzeką Szczyrą (4.300 m długości) – dopływem rzeki Gwdy, której dolina rozcina płaskie doliny sandrowe na północnym – zachodzie.

Znaczną część powierzchni ogólnej gruntów sołectwa stanowią lasy bogate w różne gatunki fauny i flory. Część kompleksów leśnych występujących na terenie sołectwa podlega szczególnej ochronie. Dotyczy to lasów glebochłonnych, które chronią glebę przed zmywaniem i wyjałowieniem, powstrzymując zarazem przed usuwaniem się ziemi. Lasy tego typu obecne są na krawędzi rzeki Szczyry oraz na wzgórzach morenowych, na północ od jeziora Czarnowo. Innym rodzajem są lasy wodochłonne chroniące brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła cieków przed zasypywaniem. Rolę tego typu pełni część kompleksu leśnego wzdłuż doliny Szczyry na zachód od miejscowości Skowarnki. Natomiast na krawędzi doliny rzeki Szczyry na północ od miejscowości Skowarnki można podziwiać kompleks kwaśnej buczyny niżowej z drzewostanami w wieku powyżej 100 lat, które wraz z

torfowiskami źródłowymi w dolinie tej rzeki zaliczane są do terenów chronionych. Ponadto w rejonie wzgórz morenowych na północny – wschód od jeziora Czarnowo i wokół niego występują cenne pod względem przyrodniczym lasy liściaste na siedliskach lasu mieszanego oraz świeżego.

Niestety przyjazny mikroklimat oraz malownicze położenie sołectwa w znacznej mierze pozostaje nadal niewykorzystane. Zagospodarowania (wyposażenie w infrastrukturę rekreacyjno – turystyczną, m.in. ławki, kosze) wymagają licznie występujące skwery zieleni.

d) Infrastruktura społeczna

W sołectwie Skowarnki znajdują się:

- ✘ kompleks sportowy zlokalizowany na terenie działki rolnej przekazanej przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa z przeznaczeniem na cele sportowe. Kompleks ten obejmuje dwa boiska sportowe – jedno przeznaczone do gry w piłkę nożną, pokryte murawą, drugie – wybrukowane, ale nie do końca zaadaptowane. Konieczne jest doposażenie boisk w niezbędny sprzęt sportowy (ławki, konstrukcje do koszykówki, siatki na bramki, itp.) oraz ogrodzenie terenu;
- ✘ świetlica wiejska – centrum edukacyjno – kulturalne wsi, mieści się w centrum miejscowości w budynku dawnej kotłowni przekazanym właśnie z przeznaczeniem na ten cel przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa OT w Gdańsku. Dzięki realizacji Programu Odnowy Wsi, do którego sołectwo przystąpiło w roku 2003 możliwy był jego remont i adaptacja, które kontynuowane były w kolejnych edycjach. Obecnie budynek znajduje się w dobrym stanie technicznym. Wyremontowano dach, położono instalację wodno – kanalizacyjną, elektryczną, centralnego ogrzewania, ocieplono elewację, wykonano stolarkę drzwiowo - okienną położono posadzki oraz wykonano roboty malarskie. W budynku tym mieści się świetlica opiekuńczo – wychowawcza, pracownia rękodzielnicza (wyroby z witek brzoźowych), sala taneczna ze sceną, siłownia (sprzęt prywatny), kuchnia oraz dwa sanitariaty. Świetlica jest miejscem odwiedzanym przez całą lokalną społeczność, zarówno dzieci, które mogą spędzić pożytecznie czas wolny uczestnicząc w zajęciach edukacyjno – wychowawczych, zabawach i grach, a

także dorosłych. Obiekt ten jest miejscem zabaw, szkoleń, zebrań oraz imprez okolicznościowych.

Fotografia budynku byłej kotłowni zaadaptowanego na świetlicę wiejską

Źródło: www.debrno.pl

e) Infrastruktura techniczna

Wieś Skowarnki położona jest w odległości 4 km od drogi krajowej E 22 Berlin – Kaliningrad. Bezpośrednio do miejscowości Skowarnki prowadzi utwardzona droga wojewódzka nr 486 Skowarnki – Uniechów. Gorzej przedstawia się infrastruktura drogowa w samej wsi. Brak jest chodników, a drogi wewnętrzne i dojazdowe (z wyjątkiem głównej) mają charakter gruntowy i wymagają remontu i utwardzenia (ok. 80%).

Większość mieszkańców zamieszkuje w blokach osiedlowych, czworakach charakterystycznych dla zabudowy popegeerowskiej. Prócz tego w strukturę przestrzenną miejscowości wkomponowane są budynki jednorodzinne oraz budynki inwentarskie po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym. Stan większości budynków jest zadawalający – zdecydowanego remontu wymaga 40 % budynków. Obejścia gospodarstw domowych w większości są zadbane i estetyczne.

Całe sołectwo zaopatrywane jest w wodę z wodociągu wiejskiego zlokalizowanego w Uniechowie. Około 20 % gospodarstw domowych posiada łącze internetowe. Domostwa ogrzewane są przy pomocy tradycyjnych piecy kaflowych oraz centralnego ogrzewania – etażowego.

Sołectwo nie posiada własnego, sprawnego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków. Zachował się jedynie fragmentarycznie układ odprowadzania ścieków obejmujący obiekty produkcyjne i osiedla mieszkaniowe – osadnik Imhoffa i filtr plastikowy. Niestety stan techniczny i funkcjonalny urządzeń jest zły i nie nadają się one do dalszej eksploatacji. W związku z tym wypompowywane z przydomowych szamb nieczystości wywożone są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Debrznie Wsi (gmina Lipka, województwo wielkopolskie).

Odpady komunalne segregowane są w przydomowych pojemnikach i odbierane przez firmę zajmującą się odbieraniem nieczystości – *Przedsiębiorstwo Komunalne* Pani Teresy Woźniak.

Energia elektryczna przesyłana jest z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) w Człuchowie.

f) Gospodarka i rolnictwo

W sołectwie są dwa indywidualne gospodarstwa rolne. Według danych UMiG Debrzno łącznie zajmują powierzchnię 3.76 ha fizycznych.

Tabela: Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w rozbiciu na wielkość i powierzchnię gruntów.

Indywidualne gospodarstwa rolne	Ogólna liczba gospodarstw	Powierzchnia gruntów w ha fizycznych
powyżej 1 – 2 ha	1	0,23
2 – 5 ha	1	3,53
5 - 7 ha	0	0,00
7 - 10 ha	0	0,00
10 – 15 ha	0	0,00
15 ha i więcej	0	0,00

Źródło: Dane z UMiG Debrzno

Liczba gospodarstw rolnych ze względu na ich ilość i wielkość nie jest zbyt zróżnicowana. Z analizy zestawionych danych wynika bowiem, iż są to gospodarstwa małe mieszczące się w przedziale od 1 – 5 ha. Na terenie sołectwa prowadzi również gospodarstwo rolne wielkoobszarowe rolnik, który zamieszkuje w sołectwie Nowe Gronowo.

Skowarnki borykają się z ogromnymi problemami, z których niewątpliwie na plan pierwszy wysuwa się wysokie bezrobocie, związane z upadkiem Państwowych Gospodarstw Rolnych, a także inercja i brak lokalnej przedsiębiorczości. Fakt ten, jak również to, że znaczna część mieszkańców to ludność w wieku produkcyjnym, powodują, że głównym źródłem dochodów są: zasiłki dla bezrobotnych, renty, emerytury oraz zatrudnienie poza wsią i rolnictwo.

Branża produkcyjno – usługowa jest słabo rozwinięta. W ramach realizacji projektu „Witki brzozowe markowym produktem wsi Skowarnki” realizowanego przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno” założono została firma rodzinna zajmująca się wytwarzaniem wyrobów z witek brzozowych. Wyroby te cieszą się dużym zainteresowaniem. Były i są wystawiane na różnych targach i wystawach zarówno w kraju jak i za granicą. Zyskały uznanie, m.in. w Szwecji, Niemczech, Francji, Czechach, a firma otrzymuje ciągle nowe zamówienia.

Według danych UMiG Debrzno na dzień 31.12.2008 roku zarejestrowane były 3 podmioty gospodarcze: sklep spożywczo – przemysłowy, handel obwoźny, zakład stolarski.

g) Kapitał społeczny i ludzki

Miejscową społeczność sołectwa Skowarnki cechuje na ogół niska aktywność społeczna i zaangażowanie w lokalne sprawy. Usprawnienia wymaga niewątpliwie współpraca między samymi mieszkańcami wsi, ale także kooperacja i wymiana informacji na linii Rada Sołecka – mieszkańcy oraz sołectwo – gmina Debrzno i to w odniesieniu do różnych obszarów działalności.

Słaba współpraca nie oznacza jednak jej zupełnego braku. W sytuacjach szczególnych mieszkańcy potrafią się zjednoczyć i przystąpić do działania. Tak było przy okazji realizacji Programu Odnowy Wsi, do którego sołectwo przystąpiło w 2003 roku oraz podczas jego kolejnych edycji. Wyrwanie się z marazmu oraz poprawa warunków życia mieszkańców

Plan Odnowy miejscowości Skowarnki na lata 2009 – 2016 - Miasto i Gmina Debrno
powodują, że chętnie angażują się w inicjatywy tego typu. Potrzebują jednak bodźca i motywacji.

Niska aktywność lokalnej społeczności znajduje wyraz i przełożenie w działalności organizacji społecznych. Na terenie sołectwa jest ich stosunkowo niewiele: Rada Sołecka, Grupa Odnowy Wsi oraz Aktywni Liderzy Wsi.

We wsi Skowarnki rok rocznie organizowanych jest wiele imprez, zabaw i konkursów, z których część ma charakter cykliczny. Do najważniejszych i najpowszechniejszych należą: Dzień Dziecka, Dzień Kobiet, Dzień Babci i Dziadka, dożynki, zabawy choinkowe i sylwestrowe, itp. Miejscem spotkań, zabaw i imprez są: świetlica wiejska, boiska.

Dożynki gminne we wsi Skowarnki

Źródło: www.naszemiasto.pl

IV. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Analiza potencjału miejscowości polega na określeniu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wsi. Zaprezentowana poniżej analiza została przeprowadzona w celu określenia strategii, kierunków rozwoju oraz sposobów realizacji planu odnowy miejscowości Skowarnki.

Tabela: Ocena mocnych i słabych stron Skowarnek

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- korzystna struktura wiekowa mieszkańców – około 66,67% to ludność w wieku produkcyjnym,- doświadczenie w realizacji działań partnerskich na wsi,- tereny rekreacyjne (bogate we florę, faunę)- walory krajobrazowe i przyrodnicze (zabytkowy park, dwa jeziora, rzeka, bogactwo lasów z cennymi gatunkami drzew),- zasoby siły fachowej – 10 %,- aktywnie działające Centrum Kulturalne Wsi,- organizacja cyklicznych imprez plenerowych,- świetlica wiejska, świetlica opiekuńczo-wychowawcza,- dobre zaopatrzenie sklepu spożywczo-przemysłowego,- bogactwo terenów o dużym potencjale i walorach agroturystycznych	<ul style="list-style-type: none">- malejący dochód gospodarstw rolnych,- brak wiary we własne możliwości – 55%- brak wykształcenia i niskie kwalifikacje – 90%,- emigracja ludzi młodych za granice i do większych aglomeracji,- szczupłe środki finansowe samorządu i mieszkańców,- utrzymujące się długotrwałe i wysokie bezrobocie,- brak inwestorów i inwestycji,- brak odpowiednio zagospodarowanej i wyposażonej bazy rekreacyjno – turystycznej,- niedostatecznie wykorzystane walory turystyczne i przyrodnicze wsi i okolicy,- niedostatecznie doposażone w urządzenia dydaktyczne i sprzęt miejsca służy rozwojowi dzieci i młodzieży,- duża odległość od aglomeracji miejskiej i słaba dostępność komunikacyjna,- brak połączeń PKS z gminą i powiatem,- nie wszystkie drogi utwardzone,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- wzrost dochodowości gospodarstw rolnych i rozwój działalności pozarolniczej, np. rozwój agroturystyki,- podnoszenie kwalifikacji mieszkańców wsi w różnych dziedzinach,- przekształcenie wsi w kierunku usługowym i małej przedsiębiorczości,	<ul style="list-style-type: none">- niekorzystna sytuacja społeczno – gospodarcza, wysokie, strukturalne bezrobocie, spowodowane upadkiem PGR pogłębiające się w związku z kryzysem gospodarczym,- niewystarczające środki w budżecie gminy na utrzymanie i rozbudowę infrastruktury technicznej,

MOCNE STRONY

SŁABE STRONY

- możliwość pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł,
- rozwój bazy rekreacyjno – turystycznej (rozwój infrastruktury, bazy noclegowej, małej gastronomii),
- zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w sprawy wsi

- wzrost zadań gminy niedostosowanych do posiadanych środków finansowych,
- emigracja młodych i wykształconych mieszkańców,
- biurokracja i skomplikowane procedury pozyskiwania środków,
- niestabilna polityka finansowa, kredytowa i podatkowa państwa,

Rozwój miejscowości oraz stworzenie jak najlepszych warunków życia mieszkańcom wsi Skowarnki stanowi podstawowy priorytet w wyznaczeniu kierunków rozwoju sołectwa. Mając na uwadze wnioski z analizy SWOT planuje się następujące kierunki rozwoju dla miejscowości Skowarnki:

- stworzenie warunków do zagospodarowania czasu wolnego dorosłym mieszkańcom wsi,
- stworzenie warunków do zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży,
- poszerzenie oferty edukacyjnej i kulturalnej dla mieszkańców,
- poprawa stanu dróg poprzez remont i utwardzenie dróg gruntowych,
- podjęcie działań w kierunku rozwoju małej przedsiębiorczości,
- rozwój ekoturystyki i turystyki wiejskiej i związana z tym rozbudowa bazy turystyczno – wypoczynkowej,
- poprawa estetyki i wizerunku wsi,
- zagospodarowanie obszarów przyrodniczo chronionych - utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu jeziora Czarnowo Duże i Małe i ich otulin,
- uporządkowanie cmentarza i zainstalowanie pomnika z tablicą pamiątkową,
- wyposażenie Centrum Kulturalnego Wsi w niezbędny sprzęt i materiały dydaktyczne oraz budowa łoża,
- kompleksowe zagospodarowanie boisk.

Wymienione kierunki rozwoju miejscowości Skowarnki wpisują się w cele Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Debrno na lata 2006-2013.

Tabela: Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu

Lp.	Planowana nazwa projektu	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Szacunkowy koszt realizacji zadania	Źródło finansowania
1.	„Nie tylko dla ciała lecz także dla ducha...”	Troska o własne dziedzictwo i kulturę	Doposażenie kaplicy i zagospodarowanie otoczenia: a) ustawienie ławek, b) ogrodzenie terenu	2009 – 2010	8.000,00	PROW 2007-2013: Program Odnowy Wsi, Leader, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Miasto i Gmina Debrzno, Parafia pw. Św. Bartłomieja w Uniechowie, Rada Parafialna, mieszkańcy wsi Skowarnki
2.	Cmentarz protestancko – katolicki świadectwem naszej kultury	Troska o własne dziedzictwo i kulturę	Uporządkowanie cmentarza: a) postawienie kamienia z tablicą pamiątkową b) wykonanie alejki prowadzącej do tablicy pamiątkowej, c) wykarzowanie krzewów, d) uporządkowanie terenu	2009 – 2010	3.000,00	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Debrznie, mieszkańcy Skowarnek, sponsorzy, społeczność niemiecka, PROW 2007-2013: Program Odnowy Wsi, Leader,

Plan Odnowy miejscowości Skowarnki na lata 2009 – 2016 - Miasto i Gmina Debrzno

3.	„Stawiamy na turystykę wiejską”	Zwiększenie atrakcyjności wsi	Zagospodarowanie terenu pod plażę a) nivelacja terenu b) nawiezenie piasku c) montaż ławek, koszy i innej infrastruktury rekreacyjno - turystycznej, d) budowa pomostu	2009-2011	20.000,00	Miasto i Gmina Debrzno, PROW 2007-2013 – „Odnowa Wsi”, Leader, WFOŚiGW i inne fundusze pomocowe
4.	„Z kulturą pod strzechy”	Poprawa oferty spędzania wolnego czasu, integracja i aktywizacja mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności wsi	a) Dopuszczenie Wiejskiego Domu Kultury - Centrum Edukacyjno - Kulturalnego Wsi: - doposażenie świetlicy w pomoce i materiały edukacyjne, - zainstalowanie klimatyzacji, - dostosowanie i wyposażenie pomieszczenia na siłownię, b) Utworzenie Koła Gospodyń Wiejskich	2009 – 2012	20.000,00	Miasto i Gmina Debrzno, PROW 2007-2013 – „Odnowa Wsi”, Leader, Ministerstwo Kultury Sportu i Turystyki, Kuratorium Oświaty, POKL 2007-2013 Działanie 9.1, RPO WP 2007-2013 i inne fundacje pomocowe
5.	Poprawa wizerunku Skowarnek	Podniesienie estetyki miejscowości	Położenie ok. 200 m chodnika i zagospodarowanie jego otoczenia zielenią	2009 – 2012	10.000,00	RPO WP 2007-2013, Działanie 9.3, Miasto i Gmina Debrzno, PROW 2007-2013 – „Odnowa Wsi”, Leader
6.	Utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu w Duże i Czarnowo Małe celem zachowania zespołu torfowiska i źródlisk	Ochrona unikalnej fauny i flory	a) Przeprowadzenie procedury utworzenia terenu chronionego b) oznakowanie terenu, c) zainstalowanie tablic dydaktyczno – informacyjnych d) wytyczenie ścieżek edukacyjnych	2011 – 2015	25.000,00	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Miasto i Gmina Debrzno, Konserwator Przyrody

Plan Odnowy miejscowości Skowarnki na lata 2009 – 2016 - Miasto i Gmina Debrzno

7.	Czynny wypoczynek w kontakcie z przyrodą	Poprawa oferty spędzania wolnego czasu, dbałość o dziedzictwo przyrodnicze	Zagospodarowanie parku a) wytyczenie alejek spacerowych b) nasadzenie drzew i krzewów c) ustawienie ławek, koszy i tablic informacyjnych;	2009 – 2014	2.000,00	Właściciel prywatny, WFOŚiGW, PROW 2007 – 2013, Odnowa wsi, Leader, mieszkańcy Skowarnek
8.	Aktywizacja i integracja poprzez rekreację – urządzenie terenu rekreacyjnego w miejscowości Skowarnki	Poprawa oferty spędzania wolnego czasu	Urządzenie terenu rekreacyjnego poprzez: a) niwelację terenu i jego ogrodzenie, b) ustawienie placu zabaw dla dzieci, c) zainstalowanie ławek i koszy.	2009	20.000,00	RPO WP 2007 – 2013 Działanie 9.3, Lokalne inicjatywy obywatelskie, Miasto i Gmina Debrzno, mieszkańcy Skowarnek
9.	W zdrowym ciele zdrowy duch	Uatrakcyjnienie spędzania wolnego czasu	Doposażenie boiska w sprzęt sportowy: a) wyposażenie boiska w ławki, urządzenia do koszykówki, siatkówki, piłki nożnej, b) ogrodzenie terenu	2009 – 2014	10.000,00	Ministerstwo Kultury i Sportu, Fundacja Dzieci i Młodzieży, Fundacja Wspomagania Wsi, Rada Sołecka, mieszkańcy Skowarnek
10.	„Bieganiem po zdrowie”	Podniesienie estetyki miejscowości, poprawa oferty spędzenia wolnego czasu	Ścieżka zdrowia wokół jeziora Czarnowo Duże a) zamontowanie infrastruktury rekreacyjno – turystycznej, tablic informacyjnych, sprzętu do ćwiczeń b) oznakowanie ścieżki	2010 – 2012	10.000,00	WFOŚiGW, PROW 2007 – 2013, Leader, RPO WP 2007-2013 Działanie 9.3
11.	Rzeźba w drewnie i witki brzożowe markowymi produktami wsi Skowarnki	Eksponowanie lokalnej tradycji	Promowanie i wsparcie lokalnych wytwórców a) wystawianie prac w świetlicy wiejskiej, b) promocja wyrobów na targach, festynach, wystawach	2009-2016	1.000,00 rocznie	PROW 2007 – 2013, Leader, Rada Sołecka, Miasto i Gmina Debrzno
12.	Przejęcie i uzbrojenie	Zwiększenie	Przejęcie terenu od Agencji	2009-2016	400.000,00	Agencja Nieruchomości

Plan Odnowy miejscowości Skowarnki na lata 2009 – 2016 – Miasto i Gmina Debrzno

terenu pod zabudowę letniskową	atrakcyjności wsi, podniesienie estetyki miejscowości	Nieruchomości Rolnych z przeznaczeniem na tereny rekreacyjne i zabudową pod domki letniskowe: a) uzbrojenie terenu (doprowadzenie energii elektrycznej, wody i kanalizacji) b) wykonanie drogi (500 mb)			Rolnych, Miasto i Gmina Debrzno, WFOŚiGW, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, PROW 2007-2013 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności
13. Poprawa komunikacji we wsi Skowarnki	Poprawa bezpieczeństwa i estetyki wsi	Utworzenie drogi gminnej o długości 200m od mostka do budynku nr 6 oraz położenie chodnika	2010-2013	20 000,00	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, MiG Debrzno
14. Utworzenie punktu przeciwpożarowego we wsi Skowarnki	Poprawa bezpieczeństwa wsi	Zagospodarowanie pomieszczenia przy świetlicy wiejskiej i wyposażenie go w niezbędny sprzęt gaśniczy	2010-2011	5000,00	Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Romaniec